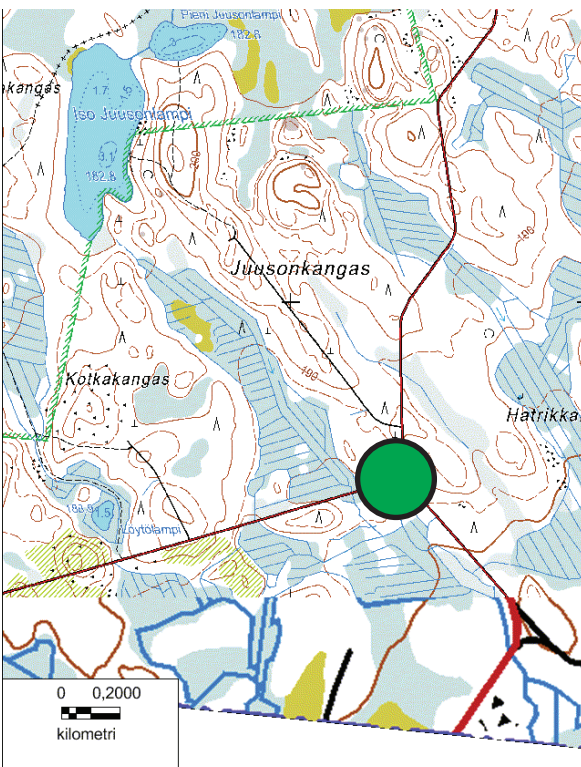

Kuvat: <http://www.peuranpolku.fi>

SALAMAJÄRVEN KANSALLIS- PUISTO, PEURAN POLUN ERÄREITTI JA KOIRAJÄRVET

Opetuskäyttö

Eteläisen Suomen laajin ja edustavin suo- ja metsäerämaa, metsäpeura, Natura 2000 -kohde, kalastus.

Kuvaus

Salamajärven kansallispuisto (n. 60 km²) sijaitsee [Kivijärven](#), Kinnulan ja Perhon kuntien alueella. Alue on säilynyt pitkään erämaisena ja luonnontilaisena ja edustaa Suomenselän vedenjakajaseudun melko karua ja suovaltaista luontoa. Puistossa esiintyy aapasoiita, koskemattomia metsäjärviä ja puroja sekä aarniometsiä. Viime vuosina soita on ennallistettu. Erikoisuutena on metsäpeura, joka on saatu istutettua takaisin alueen luontoon.

Kansallispuiston läpäisee n. 60 km:n pituinen Peuran Polun runkoreitti. Se kuuluu Euroopan kaukovaellusreittiin numero E6. Reitti on kuljettavissa sulan maan aikana. Kevättulvien aikaan osa pitkospuista saattaa olla tulvavesien alla. Talvella reittiä voi hiihtää, jos itse avaa latunsa. Puistossa on laaja retkeilypolkuverkosto. Koirasalmenalta lähtee yksi ja Perhon Sysilammen kämpältä kaksi luontopolkua, joista toinen on tarkoitettu erityisesti lapsille.

Kansallispuistossa on Koirajärvisi kutsuttu kalastusalue, johon kuuluu viisi järveä: Iso ja Pieni Koirajärvi, Kaunislampi, Ahvenlampi ja Heikinlampi. Kalastuskohteessa sijaitsevat Koirasalmen opastuskeskus, puiston pääopastuspaikka, jossa on pysyvä näyttely puiston luonnosta, majoitustilat, kesäaikana kahvila ja kioski.

Opasteet ja retkipalvelut

Kansallispuistoa ylläpitää Metsähallitus, jonka [nettisivuilta](#) löytyy lisätietoa ja karttoja avuksi retken suunnitteluun. Lukuisat yöpymis- ja taukopaikat mahdollistavat eripituiset retket päiväretkistä pidempiin vaelluksiin. Kinnulasta on yhteys kansallispuistoon Peuran polkua pitkin, lähtöpisteestä mm. Valkeisenjärven leirintäalue Kinnula-Lestijärvi 775 -tien varrella. Kansallispuistoon on lyhyempi vaihtoehtoreitti myös Lehtosenjärveltä Koirajärven luontotuvalle. Sille pääsee Kinnula-Perho 7520 -tieltä. Reitin varrella on mm. Nielujärven lintutorni.

Majoitusta on tarjolla Koirasalmen Luontotuvalla ja eräkämpilä ympäri vuoden (Luontotupa os. Koirasalmentie 1220, Kivijärvi), lisätietoja [Sirkka Experience](#), puh. 020 778 9940, sekä Ahvenlammen ja Kaunislammen kämpissä, lisätietoja Villi Pohjola, puh. 0203 44122. Sirkka Experience järjestää leirikouluohjelmia ja toiminnallisia luontokoulupäiviä Koirasalmen luontotuvalla koululaisille, luontoalan, biologian ja kulttuurialan opiskelijoille. Retkivälineistöä voi vuokrata. Valkeisenjärven rannalla sijaitsee leirintäalue, jonka yhteydessä on Metsäpeuranmaan Opastuskeskus (puh. 044 300 5612, 050 5141001), kesäkahvila ja Riistaravintola Pikku Peura osoitteessa Kinnulantie 695, 69450 Yli-Lesti. Lisätietoa www.peuranpolku.fi. Metsähallituksen sivuilta löytyy tietoa muista palveluista tarjoavista yrityksistä.

© Kohdekuvaailu

[Metsähallitus](#)

[Peuran Polku](#)

[Valkeisenjärven leirintäalue](#)

[Sirkka Experience](#)

NIELUJÄRVEN LINTUTORNI MATKUSJOEN KYLÄLLÄ

Opetuskäyttö

Lintujärvi, umpeenkasvava Nielujärvi, kosteikkoalueen linnusto.

Kuvaus

Nielujärvi on kuuluisa lintujärvi. Pesimäaikana siellä on useita eri lintulajeja. Nielujärvi on valuma-alueen latvoilla sijaitseva kosteikko, jossa avovertta on enää järven toisessa päässä. Järvellä on tavattu pikkulokkeja, kanadanhanhi ja metsähanhi, ja siellä pesivät tavanomaisten vesilintujen lisäksi taivaanvuohi, valkoviklo, liro ja ruokokertuset.

Nielujärvi on vedenlaadultaan tyydyttävässä kunnossa. Se tarkoittaa, että vesialue on jätevesien, hajakuormituksen tai muun toiminnan lievästi rehevöittänyt tai vedenlaatu on muuten muuttunut. Tähän luokkaan kuuluvat myös luonnostaan huomattavan rehevät tai erittäin humuspitoiset vedet. Levähaittoja voi esiintyä toistuvasti. Haitallisten aineiden pitoisuudet vedessä, pohja-aineksessa tai eliöstössä voivat olla hieman luonnontilaisista arvoista kohonneet. Vesistö soveltuu yleensä tyydyttävästi useimpiin käyttömuotoihin.

Järveä on ruopattu paremmaksi kaloille ja linnustolle.

Perhon Salamajärveltä voi laskea kanoottiin Nielujärven ja Polvilammen kautta. Lisätietoa löytyy Matkusjoen kyläseuran sivuilta (Seppo Kinnunen tai Seppo Salmi). Matkusjoen erämaa-alueilla voi nähdä metsäpeuroja, kalasääskiä ja maakotkia. Aika ajoin Matkusjoella on nähty myös karhujen ja susien jälkiä.

Opasteet ja palvelut

Tornille on ajettava Kinnulasta Perhon suuntaan 10 km, käännettävä oikealle Nielujärventielle, ajettava 500 m (puron yli) ja heti puron jälkeen vasempaan 300 m ja käveltävä rantaan tornille. Nielujärven laavun polttopuuhuollosta vastaa Kinnulan kunta.

Lintutornin eteläpuolella on laavu ja tulipaikka, riippusilta ja kaivo. Lintutornille on laavulta noin 300 m. Lintutorni on Peuran Polun Hirvaan kierroksen reitin varrella. Reittiä pitkin pääsee Salamajärven kansallispuistoon Koirasalmen virkistysalueelle tai Lehtosenjärven kohteisiin. Tornilta on yhdyspolku Sääksjärvelle, jonne on matkaa noin viisi kilometriä. Sääksjärvellä on laavu ja tulipaikka. Sieltä on Peuranpolulle Lehtosenjärvelle matkaa 1,3 km.

© Kohdekuvailu

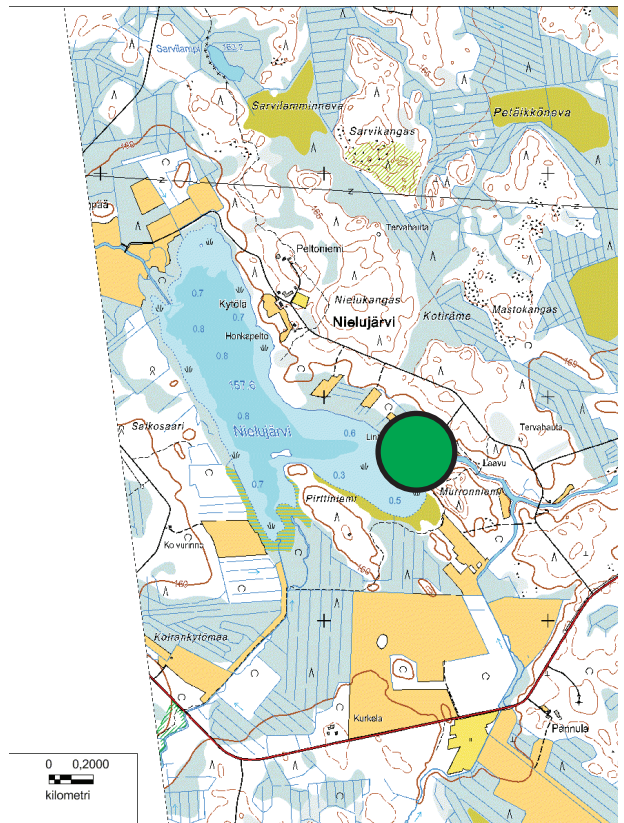
[Metsähallitus](#)

[Luontoretelle Keski-Suomeen](#)

[Matkusjoen kylä](#)

[Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry](#)

Kuva: <http://www.geocaching.com>

Kuva: <http://www.kinnula.fi>

KIVIJÄRVEN VENEREITTI

Opetuskäyttö

Viitasaaren reitin suurin järvi, Natura 2000 -kohde.

Kuvaus

Kivijärvi on Viitasaaren reitin laaja järvi. Se on lähes 50 km pitkä ja parhaimmillaan noin 9 km leveä. Järvi on saanut nimensä kivikkaisista rannoista, mutta sieltä löytyvät myös Keski-Suomen järvialueen laajimmat hiekkarannat. Vuonna 1863 järven pintaa laskettiin noin 1,5 metriä. Kivijärveen laskee vahvasti humuspitoisia vesiä Suomenselän vedenjakajaseudulta. Järvi toimii humusaineiksen laskeutumisalpaana. Ympäristöhallinnon [vedenlaadun tarkkailupiste](#) (Kivijärvi 50) sijaitsee Tervasaaren ja Lintusaaren välisellä alueella, missä veden laatu on tyydyttävä. Järveä säännöstellään Hilmon voimalaitoksen ja Potmonkosken padon avulla.

Kivijärven veneilyreitin pohjoisin osa on Kinnulassa. Merkittävä reittiä pitkin voi veneillä Kivijärvelle ja Kannonkoskelle saakka. Veneriitti on viitoitettu minireimareilla (172 kpl). Paikallisväylä on 105 km pitkä, ja sen kulkusyvyyden vaihtelee 0,9 ja 1,5 metrin välillä. Väyläalue on 16-30 m leveä.

Kivijärvi on ruokojärvi. Vesikasveja tavallisia ovat mm. nuottaruoho, järvisätkin ja järviruoko. Linnustoltaan arvokkainta selkävesialuetta ja varsinaista kuikan, tukkakoskelon, lokkien ja jalohaukkojen paratiisia on Kivijärven keskinen alue saarineen. Rannoilla on vanhojen metsien suojeluohjelman kohteita. Hiidenniemi on hyvin luonnontilaista, varttunutta sekametsää, jossa on varsin monipuolinen lahoppuusto ja alueen läpi virtaavan puro varressa kasvaa runsaasti vanhoja, ikääntyneitä haapoja. Muita vanhan metsän alueita löytyy Huhmarlahden rannalta ja Kinnulan puolelta Aittolahden luonnonhoitometsästä ja sen lähellä olevista saarista sekä Rutasaaren aarnialueelta. Järven pohjoisosassa on erinomaiset hauki- ja kuhavedet. Kivijärven eteläisimmät kirkkaat ja syvämmät selkävedet ovat puolestaan taimenveden maineessa, kun taas haukia täytyy etsiä lahdista. Oman veneen saa laskettua hyvin vesille Kinnulan venesatamasta tai esimerkiksi Saarenkylältä.

Opasteet ja palvelut

Veneilykarttaa on saatavissa Kivijärven kunnanvirastolla, kirjastossa ja Hannunkiven lomakylässä. Veneilykartan on tuottanut [Luontopalvelu Jukka Hallberg](#). Metsähallituksen [retkikartta.fi-palvelusta](#) löytyvät Kivijärven veneriitti, rantautumispaikat, laavut, kodat, suojelukohteet, nähtävyydet ja muut kalastus- ja retkipalvelut. Kivijärvelle järjestetään opastettuja melontaretkiä. Lisätietoa mm. Hannunkiven lomakylästä. Riuttasaarella ja Karvasaarella on rantautumispaikka, laavu, tulisija ja WC. Ne löytyvät myös Kivisaaresta ja Lossivuoresta.

Kivijärven venesatamat Kinnulassa:

1. Keskusta, Kinnulanlahden venesatama (Kivijärvi): laituriipaikkoja 12 kpl, rantaanvetopaikkoja 26 kpl, laskuluiska
 2. Saarensalmen venesatama (Kivijärvi): laituriipaikkoja 8 kpl, vierasvenepaikkoja 4 kpl, rantaanvetopaikkoja 10 kpl, laskuluiska
- Tiedustelut Kinnulan kunnan tekninen toimisto puh. 044-4596223.

© Kohdekuva

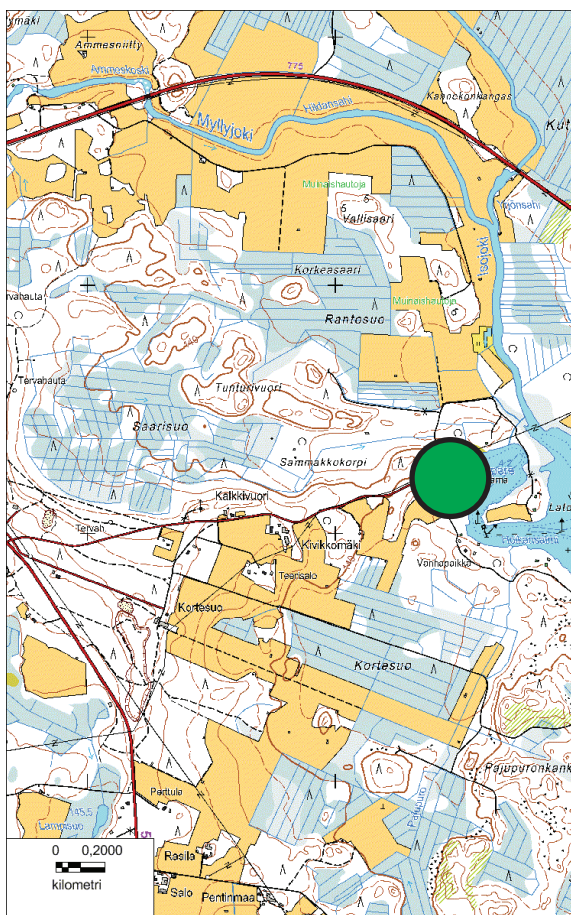
[Natura 2000 -kohdekuvaus](#)

[Veneriitti: www.retikartta.fi](#)

Kivijärven veneilykartta 2008 ([www.jukkapukka.fi](#), 0400246228)

[www.lomaseutu.fi](#) > Kinnula

[Kivijärvi ympäristöhallinnon internetsivuilla](#)

MYLLYJOKI JA MELONTAREITTI SALAMAJÄRVI-KINNULA

Opetuskäyttö

Jokireitti, kosket, melonta, kalastus.

Kuvaus

Myllykylä on lähellä Kinnulan keskustaa. Keitelelohja-Kinnula-maantieltä on näkymä Myllyjoen niityille ja jokivarren lato-mereen. Kylällä ja Myllyjoella on ollut merkittävä rooli Kinnulan elinkeinoelämän kannalta. Myllyjoki on saanut nimensä vanhoista myllyistä.

Myllykylälle perustettiin nousukaudella 1928 Kinnulan Mylly-, saha- ja sähköosuuskunta. Ylämylly tuotti sähkön kirkonkylälle vuoteen 1966 saakka. Virran alajuoksulla jauhoi viljaa Alamyly vuosina 1917-1955. Mylly lopetti toimintansa vuonna 2002. Myllyjokea on käytetty myös puutavaran kuljetukseen eli uittoon. Suurten uittojen aikainen reitti Kivijärvi-Kinnula-alueella oli 32 km:n pituinen: Iso-Valvatinjärvi-Valvatinjoki-Polvijärvi-Polvijoki-Nielujärvi-Jäpänjoki-Jäpänjärvi-Savijärvi-Myllyjoki-Kivijärvi. Samaa reittiä voi meloa nykyään. Reitille pääsee helpoiten Salamajärven maantiesillan luota.

Myllyjoki on suurin Kivijärven laskevista joista, johon se laskee Isojokena. Myllyjoen kosket ovat jyrkkiä, lyhyitä ja erittäin kivisiä. Joki on suosittu kalapaikka. Saaliiksi saadaan yleisimmin haukea ja muita suomalaisia kalalajeja. Tavoitelluin saaliskala on taimen. Koskeen on istutettu harjusta. Rapusaaliit ovat merkittäviä. Myllyjoesta on saatu Suomen suurin kivisimppu. Joelle on tehty kalataloudellinen kunnostus 1991.

Myllyjoen kalastusalue sijoittuu Kinnula-Jääjoki- ja Kinnula-Viitasaari-teiden väliselle alueelle, jossa on kuusi koskea. Ensimmäinen koskista on 87 metriä pitkä Kitroninkoski, joka sijaitsee Jääjoelle vievän sillan molemmin puolin. Kruskopfinkoski on Myllyjoen toiseksi pisin virtavesialue, joka laskeutuu useana portaana alaspäin. Kaksiväyläinen 150 m pitkä Ylämyllynkoski on koskista viihtyisin ja paras kalastuspaikka. Sen jälkeen joki muuttuu neljäuomaiseksi Alamylynkoskeksi ja niva-maisen kohdan jälkeen Töpönkoskeksi, joka putoaa kahdessa vaiheessa noin 350 metriä pitkään peltosuvantoon. Kinnula-Viitasaari-maantielle näkyy lyhyt ja voimakkaasti kuohuva 83 metriä pitkä Ammeskoski.

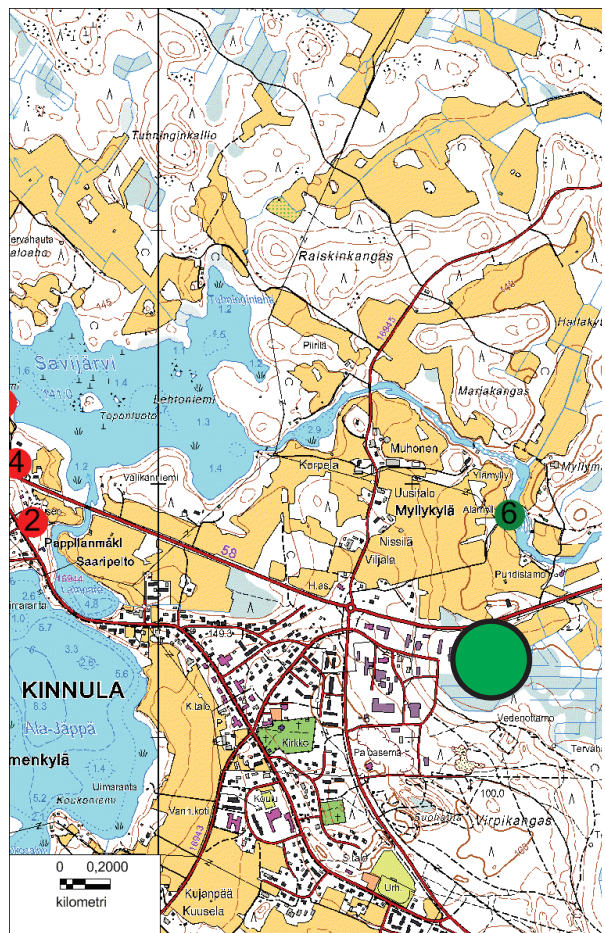
Opasteet ja retkipalvelut

Joen varrella on pitkospuita sekä levähdyspaikkoja laavuineen ja nuotiopaikkoineen. Töpönkosken riippusilta ylittää Myllyjoen lähellä tietä nro 775 ajettaessa Kinnulasta Viitasaarentietä Urpilan kylän suuntaan.

© Kohdekuvailu

www.kinnula.fi > kylät > Myllykylä > Myllyjoki
www.lomaseutu.fi > Kinnula

Kuva: <http://www.geocaching.com>

Kuva: <http://www.kinnula.fi>

MUHOLAN KYLÄ JA FINGERBORGIN MÄKITUPALAIS-ASUTUS

Opetuskäyttö

”Fingerborgin kaupunki”- käsityöläisten ja maatyöläisten mäkitupalaiskylä.

Kuvaus

Muholan kylä sijaitsee noin 10 kilometriä kirkonkylästä kaakkoon. Se on Kinnulan suurin kylä. Muholaan oli sijoittunut poikkeuksellisen paljon mäkitupalaisia ja torppareita, joista on yhä nähtävissä merkkejä nk. Fingerborgin kaupungissa. Sympaattinen mäkitupalaisalue on maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö, ja sillä on sosiaalhistorillista merkitystä.

Muholan kyläkeskuksen läheisyyteen on 1900-luvun alkupuolella rakentunut pientilallisten, käsityöläisten ja vähävaraisten asuinalue. Pienikokoiset mökit ovat paikallistien varressa. Niihin kuuluvat Kanttilan, Kuuselan, Mutkan, Toivolan, Kankaanpään, Vappulan sekä uusitut Verttilän ja Perälän mökit. Viisi jäljellä olevaa rakennusta on maalattu puna- ja keltamullalla.

Saarenkylän ja Muholan seutu oli jo esihistoriallisella ajalla sekä eräkaudella osa merkittävää kulkureittiä. Alueella on aikanaan käyty Nuijasodan nk. Rautalammin kapinan taistelut. Muholan kautta kulki Pohjanmaan ratsutie 1700-luvulta lähtien. Pihtiputaan ja Kivijärven välinen tieosuus rakennettiin vanhaa talvitien linjausta seuraten vuosina 1896-1899. Tämä mustalaistieksi kutsuttu tie ylitti Kivijärven Saarensalmen kohdalta. Ylityskohtaan rakennettiin lossi, joka toimi vuosina 1899-1986, minkä jälkeen ryhdyttiin rakentamaan Saarensalmen siltaa. Se valmistui vuonna 1987.

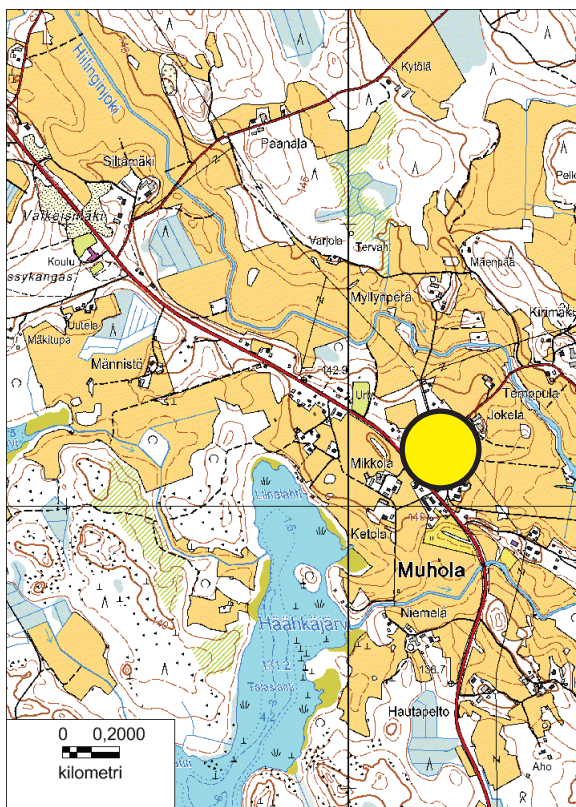
Saarenkylä sijaitsee nimensä mukaisesti saarella Kivijärven Kotkatselän edustalla. Siellä yhdistyvät rantapelloista aukeavat vesistömaisemat ja elinvoimainen kasvava kyläyhteisö. Saarenkylällä on kaunis Karjasalmen silta, joka on rakennettu luonnonkivestä lohkomalla, todennäköisesti 1900-luvun alkupuolella.

Opasteet ja palvelut

Muholaan ja Saarenkylään kulku käy pitkin tietä numero 58, joka haarautuu ns. mustalaistieksi Saarenkylän kohdalla.

© Kohdekuvailu

www.ymparisto.fi> Keski-Suomi> maankäyttö ja rakentaminen> rakennettu kulttuuriympäristö> Kinnula www.kinnula.fi> kylät> Muholan kylä Kulttuurimatkaajan opas

LASSI URPILAISEN MUISTO-MERKKI

Opetuskäyttö

Kinnulan karhunkaataja ja voimamies 1700-luvulta, isonvihan taistelujen sankari.

Kuvaus

Lassi Urpilainen oli eläessään ja vielä nytkin kansantaruiissa kuuluisa voimamies. Hän oli Urpilan tilan väkivahva isäntä, Urpilan ukko. Lassi Urpilainen on saanut muistomerkkinsä Kangaskylälle, lähelle entistä koulua. Modernin muistomerkkin aiheena on metsästysjousta abstrahoiva kuva-aihe, kaatoihin Urpilainen eläessään taitavana metsämiehenä 36 karhua ja oli näiden seutujen mahtavin karhunkaataja. Lassi Urpilaisen legenda elää vielä tänä päivänäkin sanonnassa "Ollaan myö väkmiestä".

Hänen ruumiinvoimaansa ja kokoaan kuvaa tarina Kokkolan matkasta. Urpilan ukko vei härän myytäväksi Kokkolaan ja sieltä lähtiessään otti selkäänsä puolen tynnyriä suoloja ja käteensä leiviskäisen rautakangens ja hiihti kotiinsa Kinnulaan. Hän toimi vuonna 1707 käräjien lautamiehenä.

Kansatieteilijä K. J. Jalkanen keräsi 1800-luvun lopulla isonvihan liittyvää kertomusperinnettä ja tallensi tuolloin Kinnulan Urpilais-tarinoita Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistoon. Isonvihan tunnetuin tarina Lassi Urpilaisesta kertoo, kuinka tämä ajoi isonvihan aikana (1714-1721) venäläisen vihollispartion karkuun Kinnulasta. Lassi Urpilaisella kerrotaan olleen kaksi veljeä: Yrjö ja Paavali. Veljet asuivat Pösölän talossa.

Kerran venäläisjoukot saapuivat Pösölään, jossa Yrjö sattui olemaan kotosalla. Venäläiset ottivat hänet kiinni ja tiedustelivat rahoja ja tavaroita. Yrjöllä ei kuitenkaan hopearahoja ollut, mutta vihollispartion miehet eivät tätä uskoneet. He sitoivat hänet jaloistaan roikkumaan hirteen ja polttivat olkia ja koivuvastoja hänen silmiensä alla, jotta mies tunnustaisi. Tuskissaan Yrjö sanoi, etteivät venäläiset häntä näin uskaltaisi kiusata, jos hänen veljensä ehtisi paikalle.

Lassi Urpilaiselle olikin laitettu sana ja tämä kiiruhti veljensä avuksi. Joku venäläisistä oli kuitenkin ymmärtänyt Yrjön puheen ja niin lähtivät he pötkimään pakoon. Kohta venäläisten lähdettyä Lassi Urpilainen saapui Pösölään aseinaan viikate ja karhukeihäs. Hän lähti takaa-ajoon ja ajoi heitä Karkumäelle asti. Siellä vastaan tuli nainen, joka kertoi vihollisten ehtineen jo Lestin rajalle. Lassi kääntyi harmissaan takaisin sanoen "Kas peijakkaat kun karkasivat". Kerrotaan, että paikka sai näin nimekseen Karkumäki, joka myöhemmin muuttui Karkausmäeksi.

Opasteet ja palvelut

Lassi Urpilaisen patsas on pystytetty Kangaskylän koulun tien liittymän läheisyyteen noin neljä kilometriä Kinnulan keskustasta Lestijärvelle päin Lestijärventielle.

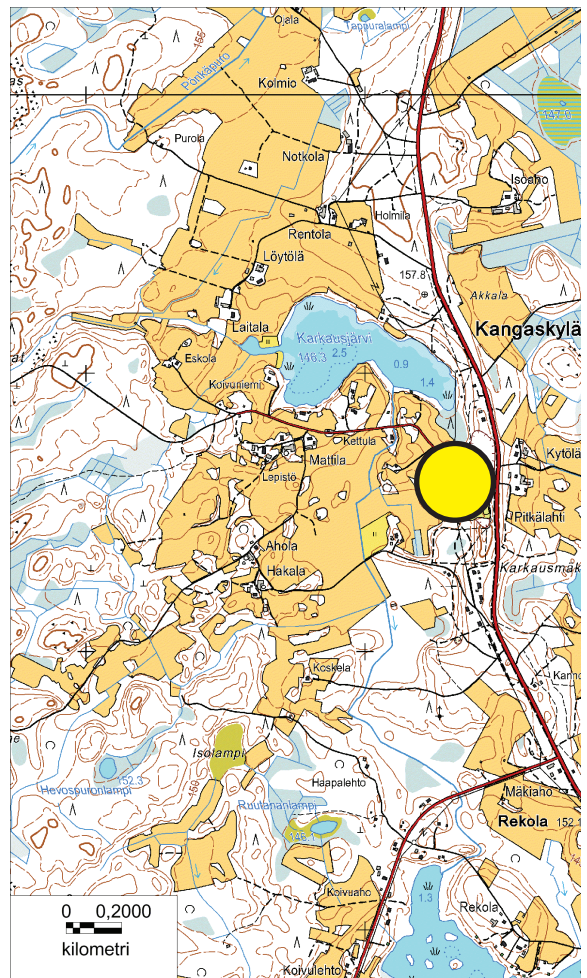
Tarinat Lassi Urpilaisesta on tallennettu muistomerkkin ympäristön hoito- ja kehittämissuunnitelmaan.

© Kohdekuvaailu

www.kinnula.fi > matkailu

[Lassi Urpilaisen muistomerkkin ympäristön hoito- ja kehittämissuunnitelma](#)

Kuva: <http://www.kinnula.fi>

Kuva: <http://www.kinnula.fi>

KOTISEUTUMUSEO

Opetuskäyttö

Kulttuurihistoriallinen paikallismuseo.

Kuvaus

Kinnulan kotiseutumuseo on kirkonkylässä vanhan pappilan vieressä teiden risteyksessä. Ulkomuseoon on siirretty paikakunnan eri puolilta talonpoikaisia hirsirakennuksia. Museo aloitti toimintansa vuonna 1967.

Rakennuskanta kuvastaa 1800-luvun kinnulalaisittain vaurasta talonpoikaista pohjalaistyylistä rakentamista ja asumista. Päärakennuksen lisäksi pihapiirissä on kokkiaitta vuodelta 1825, viljamakasiini, varvasmyllytyyppinen tuulimylly, vilja-aitta, vinttikaivo, savusauna, riihi, paja ja suutarin torppa sekä vuonna 1984 rakennettu korsu.

Museoalueella on Nissilän päärakennus vuodelta 1866, Läntän talon luhtiaitta vuodelta 1825, varvasmylly Lestijärven puolelta ja Hiilingin Penttilän savusauna vuodelta 1890. Lisäksi alueella on Pytingin viljamakasiini. Pihapiiriin kuuluvat myös yksinäisaitta, Kinnulan seurakunnan entinen riihi, Nikkilän talon sepän paja vuodelta 1870 ja suutari Storckin torppa vuodelta 1895. Torpassa kerrotaan asuneen parhaimmillaan - tai pahimmillaan - jopa 15 henkeä. Uudempia kohteita museoalueella ovat maitolava, graniittinen kilometripylväs sekä alueelle vuonna 1984 rekonstruoitu korsu, jonka tekivät Kinnulan sotaveteraanit ja sotainvalidit talkootyönä.

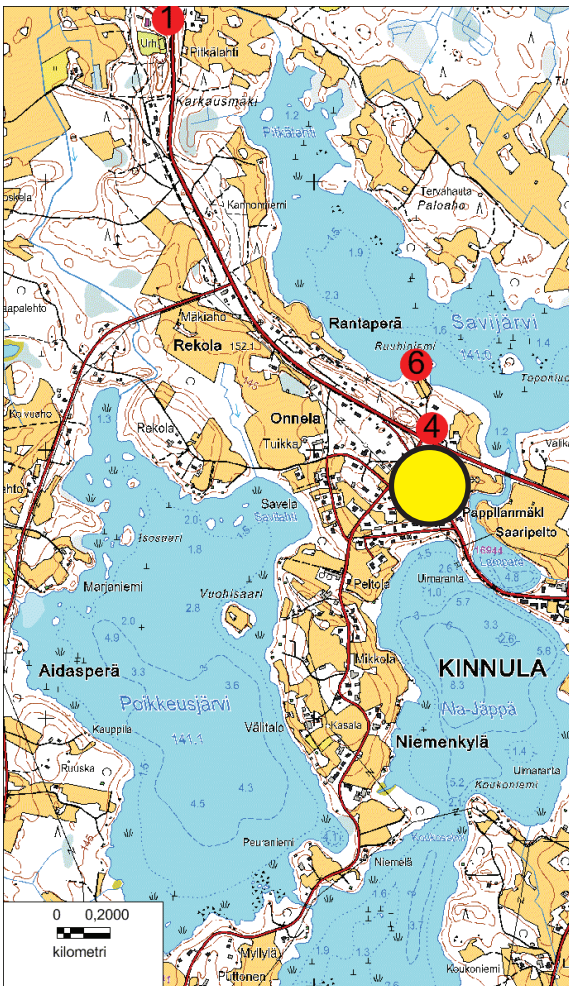
Museon omistaa Kinnula-Seura Ry, joka on perustettu vuonna 1958. Museoalue on usein mm. näytelmien tapahtumapaikkana.

Opasteet ja palvelut

Kotiseutumuseo on Keskustiellä, Pappilanmäki. Ulkomuseo on avoinna kesäkuukausina, tiedustelut Kinnula-Seura/Hellin Urpilainen puh. 044 3780 396. Sitä ylläpitää Kinnula-Seura ry, yhteyshenkilönä Urpilainen Leo, os. Jääjoentie 8, 43900 Kinnula.

© Kohdekuvailu

www.kinnula.fi > [kulttuuri](#) > [kotiseutumuseo](#)
[Kulttuurimatkaajan opas](#)

VIHTORI STORCKIN PERINNEATELJEE

Opetuskäyttö

Taidehalli ja pihapiiri.

Kuvaus

Kinnulan kirkonkylässä sijaitsee mielenkiintoisena taiteellisen elämäntytön muistomerkkinä maanviljelijän ja kansantaiteilijan Vihtori Storckin (1911-1993) perinneateljee. Hänen itsensä suunnittelemaan taidehallin pihapiiriin on koottu kymmeniä Storckin suurikokoisia veistoksia. Sisätiloissa voi tutustua yli 200 Storckin maalaukseen ja 100 puuveistokseen.

Storck käytti pienoisteistoksissaan yleensä puuta ja teki suurimmat veistokset omasta sementtiseoksestaan. Teoksissa aiheina ovat Storckin lapsuus, luonto sekä menneen ajan ammatit ja tapahtumat. Humoristisella ja lämpimällä tavallaan Storck on kuvannut maalauksissaan kinnulalaista entisajan elämää. Myös uskonnolliset aiheet sekä Kinnulan maisemat näkyvät hänen tuotannossaan. Kohde sopii hyvin myös lapsille.

Taidehalli ulkoalueineen on kuin elävä museo, jossa voi palata menneisyyteen ja entisiin elämäntapoihin tutustumalla satoihin upeisiin puuveistoksiin, patsaisiin ja tauluihin.

Opasteet ja palvelut

Storckin perinneateljee Lestijärventiellä on avoinna tilauksesta. Tiedustelut: Aulikki Leppänen p. 040 5686742.

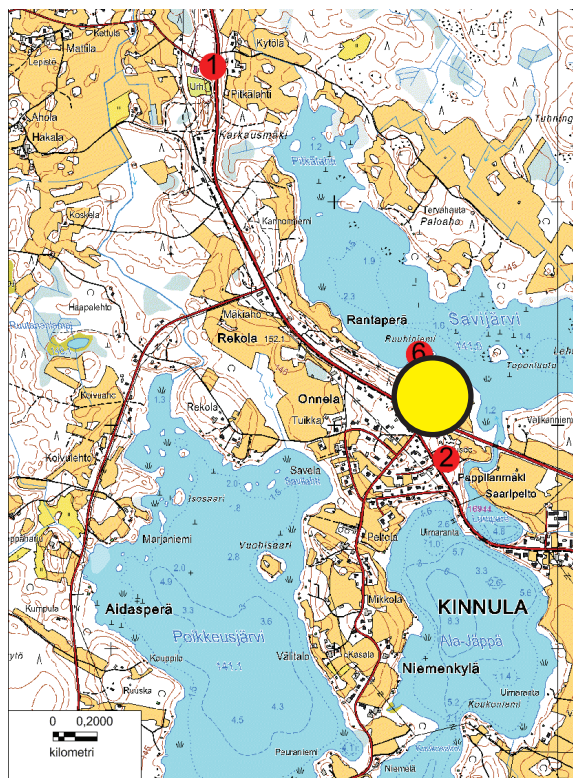
© Kohdekuvailu

[Vihtori Storckin perinneateljee](#)
[Kulttuurimatkaajan opas](#)

Kuva: <http://www.kinnula.fi>

Kuvat: Kulttuurimatkaajan opas

HIILINGIN KYLÄ JA TERVAPESÄ

Opetuskäyttö

Asutushistoria, luontoretkeily.

Kuvaus

Hiilinki on kylä Kinnulan kirkonkylän ja Muholan välissä Suomenselkätien nro 58 varrella. Kerrotaan, että kylän keskustassa oleva kangas olisi palanut aikoinaan. Kankaan nimi on Hiilinginkangas. Lähistöllä sijaitsevat myös Hiilinginräme, Hiilinginlampi ja Hiilinginpuro, joka muuttuu joeksi yhtyessään Sepänpuroon. Hiilinginjoki laskee Kivijärveen, jossa on Hiilinginlahti. Kylän keskellä on vielä harju, jonka nimi on Hiilinginharju.

Hiilinginkankaaksi kutsutaan isoa kangasta Koirasalmen kämpälle johtavan Remelintien kummallakin puolen. Kerrotaan, että Kinnulassa olisi ollut ennen lappalaisia, jotka olisivat asuneet Hiilinginkankaalla. Heillä olisi ollut tulisijoja ja hiilinkoja, mistä paikka olisi saanut nimensä.

Kyläyhdistys omistaa kylätalo Tervapesän, joka sai nimensä lähellä sijainneiden tervahautojen mukaan. Talo on kyläisten kokoontumispaikka. Pihapiirissä on varistorakennus, jossa on puuliiteri ja käymälä sekä sauna ja grillikatot. Kyläyhdistys vuokraa tiloja.

Hiilinki on syntynyt pika-asutuksen tuloksena 1940-luvulla. Kaunis luonto ja vaihteleva, monipuolinen maasto tarjoavat hyvät mahdollisuudet luontoretkeilyyn, marjastukseen sekä metsästykseseen. Hiilingin alueeseen kuuluvat Tikkan kangas ja Lehtomäki ovat Kinnulan korkeimpia maastoalueita. Kasvillisuudeltaan Hiilinki kuuluu Kinnulan rehevimpiin maasto- ja metsäalueisiin. Metsä kasvaa alueella pitkäksi: aiemmin kylältä toimitettiin puutavaraa laivamastojen tekoa varten.

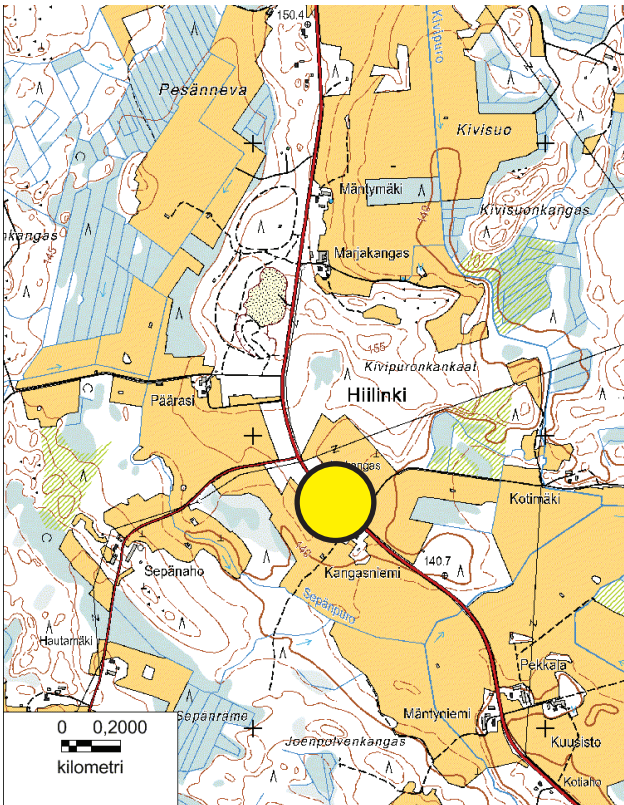
Alueella on ollut suuria aavoja, nevoja ja rämeitä. Suurimpiin suoalueisiin kuului Tikkanneva, joka on nykyisin ojitettu. Lähdekorven lähteestä juoksee vesi omalla paineellaan mutamiin alueen talouksiin. Hiilinginlahden niemessä olevalla entisellä peltoalueella, nykyisin metsässä, on kivikautinen asuinpaikka.

Opasteet ja palvelut

Tervapesän ylläpidosta ja tilavaruuksista vastaa kyläyhdistyksen Hiilinki-Tiimi ry. Pj. Pasi Kuivaniemi 014 485785, gsm 040 5286056, siht. Vuokko Tikkanen 040 758 3761.

© Kohdekuvailu

www.kinnula.fi > kylät > Hiilinki

NIEMENKYLÄN KULTTUURI-MAISEMA JA OLLI KINNUNEN

Opetuskäyttö

Paikallisesti arvokas kulttuurimaisema, Kinnulan ensimmäinen asukas.

Kuvaus

Niemenkylä sijaitsee kahden järven välissä, Jäppjärven ja Poikkeusjärven rannoilla. Kylältä on löytynyt [kivikautisia muinaisjäännöksiä ja merkkejä asutuksesta](#) useammalta kohdilta Savijärven rannoilta.

Kinnulan ensimmäinen asukas Olli Kinnunen tuli Niemenkylälle vuonna 1565 nykyisen Kasalan ja silloisen Niemen talon paikalle. Kylällä on historiallisesti pitkät ja paikkakunnalle merkitävät perinteet.

Kylän sijainti on maisemallisesti näkyvä. Kinnulan kirkonkylältä on suora näkymä Ala-Jäppjärven yli Niemenkylälle. Maisema muodostuu mautilojen ja omakotitalojen pihapiireistä; pelloista, jotka ovat laidun- ja viljelykäytössä sekä pienialaisista metsäsaarekkeista. Poikkeusjärven länsipuolella on yhtenäisempää metsää. Järvet hallitsevat maisemaa, eikä kylältä juuri löydy paikkaa, johon ei näkyisi vettä. Jäppä- ja Poikkeusjärvien välisen kannaksen läpi kulkee mutkitteleva kylätie.

Keski-Suomen museo on inventoinut (1992) Niemenkylän maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuurimaisema-alueeksi. Se edustaa Keski-Suomessa harvinaista järven kannakselle syntyneitä nauhamaista kyläasutusta. Uudisrakentamista ja vanhojen rakennusten uudistamista on tehty melko paljon, mutta alue on kuitenkin kokonaisuutena säilyttänyt ilmeensä ja omaleimaisuutensa varsin hyvin. Myös vanhoja rakennuksia on säilynyt suhteellisen paljon. Sekä Kinnulan vanha että uusi pappila sijaitsevat Niemenkylällä. Kylän pohjoispäässä on tiuhaa asutusta Pappilanmäen alueella, ja asutus harvenee pikku hiljaa kylän eteläpäätä kohti. Uutta asutusta syntyy jatkuvasti.

Kylälle on laadittu maisemanhoitosuunnitelma - Niemenkylän maisematiesuunnitelma. Keski-Suomen museolla on 14 talon ja pihapiirin inventointikortit, joista selviää niiden historialliset, rakennusarkkitehtoniset ja maisemalliset arvot.

Opasteet ja palvelut

Kyläalue rajoittuu pohjoisessa Savijärveen, idässä Ala- ja Ylä-Jäppjärviin sekä Ala-Jäppästä Savijärveen laskevaan Pappilanjokeen. Eteläpuolella alue päättyy Niemenkylän paikallistien ja Perhontien risteykseen. Poikkeusjärven länsipuolella kulkevan Perhontien varressa oleva asutus kuuluu kyläalueeseen Kantatie 58:n ja Perhontien risteykseen saakka.

Kyläläiset ovat rakentaneet Ruuhiniemen alueelle virkistyspaikan, josta löytyy grillikatso, uimalaituri ja lentopallokenttä.

© Kohdekuvaile

www.kinnula.fi > kylät > Niemenkylä

[Kinnulan kunta, Niemenkylän rakennustapaohjeet](#)

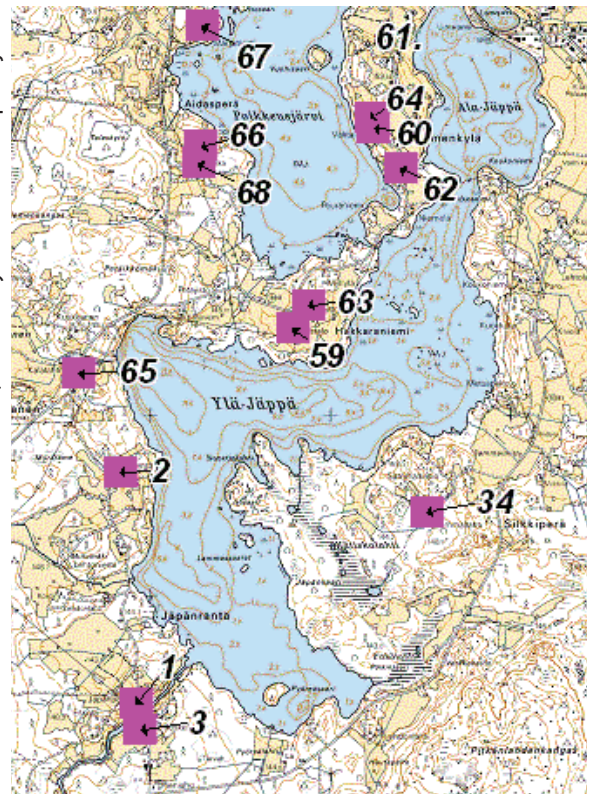
Kuva: <http://www.kinnula.fi>

Talot:

01. Jäpänpään pihapiiri, paikallinen
02. Lehdon pihapiiri, paikallinen
03. Rekosen pihapiiri, paikallinen
34. Sammallahden pihapiiri, paikallinen
59. Alatalon pihapiiri, paikallinen/palannut?
60. Kasalan pihapiiri, paikallinen
61. Niemenkylä, maakunnallinen
62. Niemenkylän entinen koulu, paikallinen
63. Puttosen pihapiiri, paikallinen
64. Välitalon pihapiiri, paikallinen
65. Kalalahden talon talousrakennukset, paikallinen
66. Kauppilan talon pihapiiri, paikallinen
67. Marjaniemen talon pihapiiri, paikallinen
68. Ruuskan talon pihapiiri, paikallinen

Kartta: Kinnulan kunta, Niemenkylän rakennustapaohjeet

Kuva: Kulttuurimatkaajan opas

PYHÄ PUU

Opetuskäyttö

Karhunmetsästyksen perinne.

Kuvaus

Karhu on ollut merkittävä eläin suomalaisten ja muiden maailman pohjoisosien ihmisten elämässä. Karhunkaadon jälkeen vietettiin peijaisia, ja loppuksi karhun kallo ja luut vietiin tietyle puulle.

Kinnulan Tikkakankaalla sijaitsevalle Karhupetäjälle eli Pyhälle Puulle tuotiin lähialueiden karhujen luut ja kallo. Se on ikinvanha kelohonka, uhripuu ja karhupetäjä. Puun juurella luettiin myös onnea tuovia loitsuja ennen metsästyksen alkua. "Mielikki metsän emäntä, Tapiolan tarkka vaimo, anna otso omaksemme, paras riista retkellemme."

Uhrimänty on sijainnut paikallaan mahdollisesti jo 1600-luvulta lähtien, jolloin väkeä ilmiannettiin siitä, että olivat laulaen ja kelloja soittaen kuljettaneet puulle karhun kalloa. Vielä 1930-luvulla puun ympäristöstä löytyi karhunkalloja ja luita.

Kinnula-seuran aloitteesta Keski-Suomen museo pystytti Pyhälle Puulle sen historiasta kertovan taulun. Pyhä Puu on ainutlaatuinen muistomerkki koko Keski-Suomessa.

Opasteet ja palvelut

Pyhä Puu sijaitsee Tikkakankaalla noin 10 kilometrin päässä Kinnulan keskustasta Silkkiperän suuntaan ja sieltä edelleen Koirasalmeen päin. Pyhälle Puulle on opasteet Kontumäen tieltä.

© Kohdekuva
[Kulttuurimatkaajan opas](#)
www.lomaseutu.fi

